

UZASADNIENIE

WYROKU W CAŁOŚCI

Decyzją z 29.12.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. F. (1), od 9.07.2020 r., nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik płatnika S. F., zarzucając pozorność umowy o pracę, która, zdaniem Zakładu, została zawarta nie w celu rzeczywistego świadczenia pracy na rzecz płatnika przez ubezpieczoną, ale uzyskania, przez nią, tytułu do ubezpieczeń i świadczeń, w związku z ciężką i spodziewanym rychłym macierzyństwem.

(decyzja w aktach ZUS)

Uznając w/w decyzję za krzywdzącą ubezpieczona, reprezentowana przez radcę prawnego, złożyła od niej odwołanie, wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji i ustalenie, że podlega jako pracownik płatnika składek ubezpieczeniom społecznym w okresie objętym skarżoną decyzją, negując pozorności umowy o pracę.

(odwołanie 3-11)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(odpowiedź na odwołanie k. 9-11)

W piśmie procesowym z 29.03.2021 r. płatnik składek poparł odwołanie

(pismo procesowe k. 17)

Na ostatnim terminie rozprawy z 14.06.2021 r. pełnomocnik wnioskodawczynie poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego według norm prawem przepisanych, a pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa radcowskiego według norm prawem przepisanych.

(e-protokół rozprawy z 14.06.2021 r.: 00:00:14)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołująca się - A. F. (1), ur. (...), legitymuje się wykształceniem średnim. Ukończyła technikum hotelarstwa. Mieszka w okolicach Ł.. Od 2013 r. jest matką samotnie wychowującą dziecko. W 2020 r., w opiece nad synem, pomagali wnioskodawczynie, jej rodzice.

Wnioskodawczynie ma niewielkie doświadczenie zawodowe, gdyż do 30.11.2019 r. wykonywała, jedynie, umowę zlecenia w Kancelarii (...), (...) i Radcowie Prawni spółka jawna w W..

Zgodnie z wpisem do (...), wnioskodawczynie prowadziła działalność gospodarczą od 2.01.2020 r. do 1.12.2020 r., której przedmiotem była działalność usługowa, związana z administracyjną obsługą biura. Obecnie działalność wnioskodawczynie jest zawieszona.

(okoliczności niesporne, a nadto okoliczności przyznane przez wnioskodawczynię - e-protokół rozprawy z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04, wydruk (...) k. 105)

Płatnik składek - S. F., prowadzi od 1.01.1996 r. własną jednoosobową pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem jest inżynieria i, związane z nią, doradztwo techniczne, geodezja, handel, transport międzynarodowy i krajowy.

(okoliczność niesporna, a nadto okoliczności przyznane przez płatnika e-protokół rozprawy z 28.04.2020 r. 00:40:58-01:00:49, przyznane przez wnioskodawczynię e-protokół rozprawy z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04)

Odwołująca się i płatnik składek, zawarli w dniu 9.07.2020 r., umowę, nazwaną umową o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z którą wnioskodawczyni została zaangażowana w firmie płatnika od 9.07.2020 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika biurowego za wynagrodzeniem miesięcznym 3000 zł brutto. Jako termin rozpoczęcia - pracy - przez wnioskodawczynię w firmie płatnika, wskazano w tej umowie datę 9.07.2020 r.

(okoliczność niesporna, umowa o pracę k. 35 akt ZUS)

Przed zawarciem w/w umowy, czynnościami administracyjno – biurowymi, w firmie płatnika, zajmowała się jego żona - A. F. (2). Płatnik składek nie zgłosił swojej małżonki do ubezpieczeń społecznych z tytułu współpracy przy prowadzeniu, przez niego, pozarolniczej działalności gospodarczej. Żona płatnika nie otrzymywała od niego żadnego wynagrodzenia za udzieloną pomoc przy prowadzeniu jego firmy.

(okoliczności niesporne, a nadto przyznane przez wnioskodawczynię e-protokół rozprawy z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04, przyznane przez płatnika e-protokół rozprawy z 28.04.2020 r. 00:40:58- 01:00:49)

Stanowisko pracownika biurowego w firmie płatnika zostało specjalnie utworzone dla wnioskodawczyni. Wcześniej, takie stanowisko, ***nigdy nie istniało w strukturze firmy płatnika.***

(okoliczności niesporne)

Bezpośrednio przed zawarciem spornej umowy, wnioskodawczyni od 1.12.2019 r. nie miała tytułu do ubezpieczeń społecznych.

(okoliczności niesporne)

Wcześniej, była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od 27.08.2019 r. do 1.10.2019 r. oraz od 21.10.2019 r. do 30.11.2019 r. z tytułu umowy zlecenia przez innego płatnika – K. K. R., (...) i Radcowie Prawni spółka jawna w W..

(okoliczności niesporne)

W dniu podpisania spornej umowy, wnioskodawczyni ***nie miała orzeczenia lekarskiego*** o braku przeciwwskazań do podjęcia - pracy - u płatnika na stanowisku pracownika biurowego. W okresie od 9.07.2020 r. do 14.07.2020 r. wnioskodawczyni nie miała ważnych badań lekarskich. Stosowne orzeczenie od lekarza medycyny pracy uzyskała dopiero ***15.07.2020 r.***

(orzeczenie lekarskie k. 37 akt ZUS)

W dacie sporządzenia spornej umowy, wnioskodawczyni była w drugiej ciąży. Z karty ciąży wynika, że odwołująca ostatnią miesiączkę miała w dn. 11.04.2020 r. Wnioskodawczyni wiedziała, zawierając z płatnikiem umowę, nazwaną umową o pracę, że jest w ciąży, która została potwierdzona badaniem ginekologicznym 9.06.2020 r. w 8 tygodniu. Przewidywany termin porodu określono na dzień 18.01.2021 r.

(karta ciąży k. 32, 36, historia choroby k. 50, okoliczności przyznane przez wnioskodawczynię- e-prot. z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04)

Z karty wstępnego szkolenia bhp wynika, że wnioskodawczyni została przeszkolona ogólnie i stanowiskowo 9.07.2020 r.

(karta szkolenia wstępnego bhp k. 39 akt ZUS)

Płatnik składek utworzył dla wnioskodawczynie akta osobowe, sporządził listy obecności i płac, na których odwołująca potwierdziła podpisami odpowiednio: obecność w pracy w godzinach od 8.00 do 16.00 oraz wypłatę wynagrodzenia. Płatnik wypłacił wnioskodawczynie wynagrodzenie przelewem na rachunek bankowy skarżącej.

(okoliczności niesporne, a nadto listy obecności k. 45-50 akt ZUS, listy płac k. 51-58 akt ZUS, potwierdzenie przelewu k. 83-87 akt ZUS, okoliczności przyznane przez wnioskodawczynię e-prot. z28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04)

Płatnik składek nie sporządził pisemnego zakresu obowiązków pracowniczych wnioskodawczynie na stanowisku pracownika biurowego w jego firmie.

(okoliczność niesporna)

Wnioskodawczynie nie została, przez płatnika, upoważniona do podpisywania w imieniu jego firmy dokumentów.

(okoliczność niesporna)

Poza dokumentacją kadrowo – płacową wnioskodawczynie, nie ma żadnych innych dokumentów, podpisanych przez odwołującą, które potwierdzałyby wykonywanie przez nią na rzecz płatnika umówionej rodzajowo pracy w badanym okresie.

W szczególności, nie ma żadnych danych, z których wynikałoby, że wnioskodawczynie wystawiała w firmie płatnika dokumenty na usługi przewozowe. Na dostępnych dokumentach zlecenia transportu, nie ma, bowiem, podpisu wnioskodawczynie, ani żadnej innej adnotacji, że zostały sporządzone z jej udziałem lub że brała udział w pozyskaniu zlecenia. Ponadto, dokument przewozowy, opatrzony datą 8.07.2020 r., dotyczy okresu sprzed zawarcia spornej umowy o pracę przez płatnika z wnioskodawczynią, a nadto tylko jedno zlecenie jest powrotne z B., a reszta zleceń przewozowych jest na terenie Polski.

Nie ma też żadnych dokumentów potwierdzających odbiór lub przekazanie przez wnioskodawczynią dokumentów dotyczących działalności geodezyjnej płatnika, jak i nie ma również żadnych dokumentów, potwierdzających, że wnioskodawczynie, w badanym okresie, jeździła do K., aby przekazać takie dokumenty, od płatnika, geodecie A. B. (1), która, od wielu lat, współpracuje z firmą płatnika.

(okoliczności niesporne, a nadto **dokumenty przewozowe - k. 77-99**)

Płatnik składek prowadzi działalność transportową oraz geodezyjną, natomiast wnioskodawczynie nie ma wiedzy, wykształcenia kierunkowego, ani wcześniejszego doświadczenia w żadnej z w/w branż.

Wnioskodawczynie miała świadczyć na rzecz płatnika czynności, od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 -16.00 w siedzibie firmy, a część zadań mogła wykonywać zdalnie.

Obowiązki skarżącej na stanowisku pracownika biurowego w firmie płatnika miały polegać na obsłudze sprzętu biurowego, portalu giełdy (...).eu, na którym miała wyszukać zlecenia transportu, zajmowaniu się korespondencją mailową, kontakt z klientami, skanowaniem dokumentów, przyjmowaniem i wydawaniem dokumentów.

Wnioskodawczynie nie miała, jednak, własnej skrzynki służbowej w firmie płatnika, ani własnego konta na portalu giełdy (...).eu. Na w/w portalu giełdy, miał swoje konto tylko płatnik. M. w sprawie transportu, przychodziły na skrzynkę płatnika.

Zlecenia przewozowe brane były przeważnie przez płatnika w czwartek lub piątek, aby kierowca mógł wyjechać w poniedziałek. Zdarzały się zlecenia w środku tygodnia, po rozładunku. W badanym okresie, informację o zleceniu przewozu kierowcy, wysyłał (...) z adresem załadunku - płatnik.

Zlecenia dla płatnika z giełdy trans, były od firmy (...) prowadzonej przez braci N. i R. Z., z którą płatnik współpracuje od wiosny 2020 r. Zadaniem R. Z. było wysłanie samochodu w trasę, przekazywał swoje ładunki płatnikowi, od którego dostawał informację, że płatnik ma wolny samochód i może coś przewieźć. Były tygodnie, że płatnik nie miał zleceń, w badanym okresie. To, co uzyskała firma (...) od klienta było refakturowane na konto płatnika.

W firmie płatnika jest samochód Tir ciężarowy, marki S., 450, pojemność silnika 12 000 litrów, ładowność 40 ton, dmc 40 ton. Odwołująca nie wie jakiej ładowności i o jakim ciężarze całkowitym jest samochód w firmie płatnika.

Odwołująca nie zna nazwisk klientów płatnika, ani osób, które pojawiały się w firmie płatnika.

Płatnik nie wie kiedy wnioskodawczyni podpisywała listy obecności.

(okoliczności niesporne, a nadto przyznane przez wnioskodawczynię e-prot. z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04, przyznane przez płatnika e-protokół rozprawy z 28.04.2020 r. 00:40:58- 01:00:49, zeznania świadka R. Z. e-protokół rozprawy z 28.04.2021 r.:01:08:04).

Wnioskodawczyni, już od 14.09.2020 r. , stała się niezdolna do pracy i przebywała stale na nieprzerwanym zwolnieniu lekarskim do dnia porodu, początkowo, w związku z zagrożeniem poronieniem ciąży, a następnie - z zagrożeniem porodem przedwczesnym. Wnioskodawczyni urodziła przez cesarskie cięcie, drugie dziecko 4.01.2021 r.

(okoliczności niesporne, a nadto przyznane przez wnioskodawczynię e-protokół rozprawy z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04, dokumentacja medyczna k. 47-76).

Płatnik składek **nie zatrudnił nikogo** na zastępstwo na czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy wnioskodawczyni. Natomiast obowiązki administracyjno – biurowe, w firmie płatnika, w okresie nieobecności odwołującej się, ponownie przejęła żona S. F., która nadal nie jest przez płatnika zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej płatnika.

(okoliczność niesporna, a nadto przyznane przez wnioskodawczynię e-prot. z 28.04.2021 r.: 00:04:24-00:25:04, przyznane przez płatnika e-prot. z 28.04.2020 r. 00:40:58- 01:00:49)

Płatnik składek - S. F. zgłosił 16.07.2020 r. A. F. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 9.07.2020 r., w raportach imiennych za ubezpieczoną wykazał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy od 14.09.2020 r. do 16.10.2020 r. natomiast za okres od 17.10.2020 r. został złożony wniosek z 4.11.2020 r. o zasiłek chorobowy. (okoliczności niesporne)

Poza wnioskodawczynią płatnik składek w badanym okresie w swojej firmie zatrudnił jednego pracownika R. L. na stanowisku kierowcy za wynagrodzeniem 2600 zł brutto miesięcznie. R. L. zmarł 17.11.2020 r.

(okoliczność niesporna, akta osobowe R. L. załączone do akt sprawy, a także okoliczności przyznane przez płatnika e-prot. z 28.04.2020 r. 00:40:58- 01:00:49)

Płatnik składek otrzymał jednorazowe świadczenie postojowe z ZUS w związku z pandemią C.-19, a później bezskutecznie ubiegał się o ponowne świadczenie postojowe w związku z pandemią z uwagi na posiadanie innego tytułu do ubezpieczenia - umowy o pracę - w okresie 1.02.2020r. - 5.05.2020r. W złożonym w ZUS-ie wniosku z 6.05.2020 r. płatnik wskazał spadek dochodów z 40506,40 zł w marcu 2020 r. do 31496,40 zł w kwietniu 2020 r., a w kolejnym wniosku z 12.08.2020 r. wskazał przychód w kwietniu 2020 r. 25961,84 zł, zaś w maju 2020 r. 15665,60 zł. Płatnik zatrudnił, zatem, wnioskodawczynię w lipcu 2020 r. w okresie sukcesywnego spadku przychodów jego firmy.

(okoliczności niesporne, a nadto podsumowanie księgi za okres od stycznia do grudnia 2019 r. k. 59 akt ZUS, deklaracja dla podatku od towaru i usług k. 61-75 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, w takim zakresie w jakim pozwalały na weryfikację twierdzeń odwołującej się czy faktycznie wykonywała pracę u płatnika w reżimie stosunku pracy.

Z analizy tych dokumentów wynika, że wnioskodawczyni nie miała ważnego orzeczenia lekarza medycyny pracy w dacie zawarcia umowy o pracę z płatnikiem, ale uzyskała je **dopiero 15.07.2020 r.** Nie miała, też, przed zawarciem tej umowy tytułu do ubezpieczeń społecznych, a z dokumentacji medycznej wynika, że ostatnią miesiączkę miała 11.04.2020 r., a zatem nie ma żadnych wątpliwości, że była w ciąży, gdy strony sporządziły sporną umowę i odwołująca o tym doskonale wiedziała.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom płatnika i wnioskodawczyni, że umowa o pracę nie była pozorna. Sąd zważył, że w firmie płatnika nie istniało nigdy wcześniej stanowisko pracownika biurowego, a w sprawach biurowych pomagała, dotychczas, płatnikowi, jego żona, której nigdy nie zgłosił jako osoby współpracującej przy prowadzeniu jego działalności. **Płatnik składek nikogo nie zaangażował - na zastępstwo**, gdy wnioskodawczyni stała się niezdolna do wykonywania pracy, ale ponownie jej obowiązki przejęła żona płatnika, której nadal płatnik nie zgłosił jako osoby współpracującej. Powyższe świadczy, że czynności wykonywane przez żonę płatnika stanowiły doraźną pomoc rodzinną i nie wymagały zatrudnienia pracownika na pełen etat. Płatnik składek, w żaden racjonalny sposób, nie potrafił, też, wytłumaczyć, dlaczego osobę, bez kierunkowego wykształcenia, czy to w transporcie, czy w geodezji, która nie miała też żadnego wcześniejszego doświadczenia, w tych branżach, zatrudnił od razu na czas nieokreślony. Nie ma żadnych dokumentów, poza stworzoną przez płatnika, dokumentacją kadrowo – osobową, która potwierdziłaby, że wnioskodawczyni wykonywała faktycznie, na rzecz płatnika, umówioną rodzajowo pracę, w szczególności nie ma żadnych dokumentów, że odwołująca się, odbierała lub przekazywała dokumentację geodezyjną, ani że ją zawoziła do K. do świadka A. B. (2), której to zeznaniom Sąd nie dał wiary uznając, że są gołosłowne. Sąd przeanalizował, też, dokumenty przewozowe, złożone do akt i uznał, że nie potwierdzają, że wnioskodawczyni brała udział w znalezieniu zleceń przewozowych, albowiem po pierwsze, dokument opatrzony datą 8.7.2020 r. powstał przed zatrudnieniem skarżącej przez płatnika, po drugie, nie ma na żadnym z tych dokumentów jakiegokolwiek adnotacji czy podpisu wnioskodawczyni świadczących, że wykonała jakiegokolwiek czynności, w tym zakresie. Ponadto, wnioskodawczyni nie potrafiła powiedzieć jakiej ładowności był samochód w firmie płatnika, płatnik zaś przyznał, że zlecenia przewozu były głównie w czwartek lub piątek, i że sam o tym informował kierowcę sms-em, a nadto wnioskodawczyni i płatnik przyznali, że odwołująca nie zna nazwisk klientów płatnika. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka R. Z., że wnioskodawczyni wykonywała na rzecz płatnika - pracę - związaną z usługami transportowymi. Sąd zważył, że poza tym, że nie ma żadnych dokumentów, które by to potwierdzały, a wnioskodawczyni nie zna ładowności samochodu ciężarowego płatnika, to oboje też przyznali, że, w badanym okresie, wnioskodawczyni nie miała skrzynki służbowej w firmie płatnika, ani konta na giełdzie trans. Nie ma, zatem, żadnych wiarygodnych dowodów, które potwierdziłyby, że wnioskodawczyni wykonywała umówioną rodzajowo - pracę - u płatnika, zanim stała się niezdolna do pracy.

Ponadto, Sąd zważył, że płatnik złożył zestawienie przychodów i wydatków za 2019r., natomiast z bezspornych okoliczności wynika, że w 2020r. korzystał z pomocy publicznej w związku z pandemią C.-19 i że w dniu 06.05.2020r. płatnik złożył wniosek o świadczenie postojowe (załatwiony odmownie z uwagi na posiadanie innego tytułu do ubezpieczenia - umowy o pracę - w okresie 01.02.2020r. - 05.05.2020r.), w którym wskazał spadek przychodów z 40506,40zł w 03/2020 do 31496,40zł w 04/2020. W kolejnym wniosku z dnia 12.08.2020r., wskazał, z kolei, przychód w 04/2020 - 25961,84zł, a w 05/2020 - 15665,60zł. Wynika z tego, że płatnik zaangażował, zatem, wnioskodawczynię jako pracownika w lipcu 2020 r., w sytuacji sukcesywnego spadku przychodów firmy, co przeczy temu, że taka decyzja byłaby uzasadniona ekonomicznie i racjonalnie, potrzebami płatnika. Wersja o rozwoju firmy nie zasługuje, zatem, na uwzględnienie. Stworzenie etatu dla wnioskodawczyni, wobec złożonych dowodów, nie miało ekonomicznego uzasadnienia, w sytuacji firmy płatnika składek i, w żaden sposób, nie poprawiło jej.

Analiza dokumentów, złożonych przez płatnika, wskazuje, że zostały, tylko formalnie, dopełnione warunki, łączące się z - zatrudnieniem – wnioskodawczyni, w postaci stworzenia akt osobowych i listy obecności, a to celem uwiarygodnienia jedynie, że strony łączy stosunek pracy. Reasumując, ze, zgromadzonego w sprawie materiału

dowodowego, nie wynika, aby pomiędzy stronami umowy, w ogóle doszło do nawiązania stosunku pracy i jej świadczenia – przez wnioskodawczynię, jako pracownika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią **art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1368) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Według zaś art. ust. 3 pkt 3 przywołanego przepisu od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy, co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie, organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa, nazwana umową o pracę, zawarta między wnioskodawczynią i płatnikiem składek jest nieważna, bowiem, nie doszło do nawiązania rzeczywistego stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają stwierdzenie, że zakwestionowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę została zawarta dla pozoru, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z nich wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z **art. 83 § 1 k.c. nieważne** jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków

prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże, zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej, mającej na celu obejście ustawy, można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń, wynikających z przepisu ustawy i, tylko z takim zamiarem, została dokonana. Nie jest, natomiast, obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro, z zawarciem umowy o pracę, ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia na stanowisku pracy, uzasadnionym potrzebami pracodawcy, w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia, nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron, zawierających umowę, było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia, uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.). Nie dotyczy to, jednak, sytuacji, gdy zatrudniony wykonywał czynności zawodowe przez pewien krótki okres czasu (przez okres wyczekiwania ubezpieczeniowego) z góry powziętym porozumieniem z pracodawcą, że po tym okresie będzie on długotrwale niezdolny do pracy.

Sąd Okręgowy, w całości, podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych ale z zamiarem jego wykonywania zatrudnienia na rzeczywiste potrzeby pracodawcy.

Nadto, Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.). Ten wyrok należy zaakceptować tylko w zakresie uwzględniającym powyższe uwagi, dotyczące potrzeby zatrudnienia pracownika.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (LEX nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozoru, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie zawsze będzie zmierzać do obejścia prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną,

gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy potrzebnej pracodawcy. Brak pracy lub czynności pozorowane podważają sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma decydującego znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste zawarcie i jej świadczenie, zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującym zarzutów, że zawarli kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałyby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189) jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę, winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze, dotychczas poczynione rozważania prawne, należy podkreślić, że, w realiach niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy, w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego, musiał badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Zdaniem Sądu, umowa, nazwana umową o pracę, sporządzona przez strony, miała charakter fikcyjny. Wnioskodawczyni i płatnik nie wykazali, że doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy, a, zatem, jej faktycznego wykonywania. Doprecyzowując, w niniejszej sprawie, nie zostały wykazane przesłanki charakterystyczne dla stosunku pracy, tj.: potrzeba osobistego świadczenia pracy za wynagrodzeniem na podstawie umowy o pracę oraz świadczenie pracy w warunkach podporządkowania, jak i wątpliwa jest wola stron przy sporządzaniu umowy o pracę.

Nie budzi oczywiście wątpliwości, że obowiązujące przepisy nie zakazują zawierania umów o pracę z kobietami w ciąży, który to zakaz stałby w oczywistej sprzeczności z podstawową zasadą prawa pracy określoną w art. 11³ k.p., wprowadzającą zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy. Zakaz podejmowania działalności zarobkowej przez kobiety w ciąży naruszałby zresztą także konstytucyjną zasadę równości z art. 32 Konstytucji RP.

Rzecz jednak w tym, że w realiach n/n sprawy nie ma żadnych wiarygodnych dowodów na to, że wnioskodawczyni rzeczywiście wykonywała pracę na rzecz płatnika, na podstawie spornej umowy - o pracę.

Analiza dokumentacji medycznej skarżącej wskazuje, że zawierając sporną umowę o pracę strony doskonale wiedziały, że wnioskodawczyni jest w ciąży, skoro ostatnią miesiączkę miała 11.04.2020 r.

Analiza dokumentów, złożonych przez płatnika, wskazuje, zaś, że zostały tylko formalnie dopełnione warunki, łączące się z zatrudnieniem wnioskodawczyni w postaci stworzenia akt osobowych i listy obecności, a to celem uwiarygodnienia jedynie, że strony łączy stosunek pracy.

Nie sposób, jednak, nie zauważyć, że wnioskodawczyni, w dacie spornej umowy o pracę nie miała orzeczenia lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do zatrudnienia w firmie płatnika, a **uzyskała takie dopiero 15.07.2020 r.**

Nie ma żadnych dowodów na faktyczne wykonywanie – pracy - przez wnioskodawczynię. Wnioskodawczyni nie była upoważniona do podpisywania żadnych dokumentów przez płatnika.

W firmie płatnika nie istniało nigdy wcześniej stanowisko pracownika biurowego, a w sprawach biurowych pomagała, dotychczas, płatnikowi jego żona, której nigdy płatnik nie zgłosił jako osoby współpracującej przy prowadzeniu jego działalności.

Płatnik składek **nikogo nie zatrudnił na zastępstwo**, gdy wnioskodawczyni stała się niezdolna do wykonywania pracy, ale ponownie jej obowiązki przejęła żona płatnika, której nadal płatnik nie zgłosił jako osoby współpracującej, co świadczy o tym, że czynności wykonywane przez żonę płatnika stanowiły tylko doraźną pomoc rodzinną i nie wymagały zatrudnienia pracownika na pełen etat.

Płatnik składek w żaden racjonalny sposób nie potrafił też wytłumaczyć dlaczego osobę bez kierunkowego wykształcenia w transporcie, czy w geodezji, która nie miała też żadnego wcześniejszego doświadczenia w tych branżach zatrudnił od razu na czas nieokreślony.

Nie ma żadnych dokumentów, poza stworzoną przez płatnika dokumentacją kadrowo – osobową, która potwierdziłaby, że wnioskodawczyni wykonywała faktycznie na rzecz płatnika umówioną rodzajowo pracę, w szczególności nie ma żadnych dokumentów, że odwołująca odbierała lub przekazywała dokumentację geodezyjną, ani że ją zawoziła do K. do świadka A. B. (2).

Także dokumenty przewozowe, złożone do akt, nie potwierdzają, że wnioskodawczyni brała udział w znalezieniu zleceń przewozowych, skoro dokument opatrzony datą 8.7.2020 r. powstał przed zatrudnieniem skarżącej przez płatnika, a nadto nie ma na żadnym z tych dokumentów jakiegokolwiek adnotacji czy podpisu wnioskodawczyni świadczących, że wykonała jakąkolwiek - pracę - w tym zakresie.

Ponadto wnioskodawczyni nie potrafiła powiedzieć jakiej ładowności był samochód w firmie płatnika, nie знаła żadnych nazwisk klientów płatnika, płatnik zaś przyznał, że zlecenia przewozu były głównie w czwartek lub piątek, i że sam o tym informował kierowcę sms-em.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka R. Z., że wnioskodawczyni wykonywała na rzecz płatnika pracę związaną z usługami transportowymi, gdyż nie ma żadnych dokumentów, które by to potwierdzały, a przy tym wnioskodawczyni nie znała danych samochodu płatnika co do jego ładowności, a nadto wnioskodawczyni i płatnik przyznali, że w badanym okresie wnioskodawczyni nie miała skrzynki służbowej w firmie płatnika, ani konta na giełdzie trans, wobec czego brak danych potwierdzających, że faktycznie poszukiwała zleceń dla płatnika.

Nie ma, zatem, żadnych wiarygodnych dowodów, które potwierdziłyby, że wnioskodawczyni wykonywała umówioną rodzajowo pracę u płatnika, zanim stała się niezdolna do pracy.

Ponadto, z bezspornych okoliczności wynika, że w 2020r. korzystał z pomocy publicznej w związku z pandemią C.-19 i że w dniu 06.05.2020r. **płatnik** złożył wniosek o świadczenie postojowe (załatwiony odmownie z uwagi na posiadanie innego tytułu do ubezpieczenia - umowy o pracę - w okresie 01.02.2020r. - 05.05.2020r.), w którym wskazał spadek przychodów z 40506,40zł w 03/2020 do 31496,40zł w 04/2020. W kolejnym wniosku z 12.08.2020r. wskazał z kolei przychód w 04/2020 - 25961,84zł, a w 05/2020 - 15665,60zł. Wynika z tego, że płatnik zatrudnił zatem wnioskodawczynię jako pracownika w lipcu 2020 r. w sytuacji sukcesywnego spadku przychodów firmy, co przeczy temu że taka decyzja byłaby uzasadniona ekonomicznie i racjonalnie potrzebami płatnika. Wersja o rozwoju firmy płatnika, nie zasługuje, zatem, na uwzględnienie, a stworzenie etatu dla wnioskodawczyni, wobec złożonych dowodów nie miało ekonomicznego uzasadnienia, w sytuacji firmy płatnika składek, i w żaden sposób nie poprawiło jej.

Wnioskodawczyni i płatnik nie przedstawili, tym samym, dowodów, wskazujących na potrzebę – zatrudnienia - ubezpieczonej i rzeczywiste wykonywanie - pracy - przez odwołującą się na rzecz płatnika, mimo że to na tych podmiotach – zgodnie z art. 232 k.p.c. – spoczywał ciężar dowodu. To strona, a nie Sąd jest wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i to strony ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Na powyższe wskazuje przepis art. 3 k.p.c., który stanowi, że to na stronach ciąży obowiązek dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i przedstawiania dowodów na ich poparcie, a nadto przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony obowiązane

są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Nie jest obowiązkiem sądu, wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron, a dopuszczenie dowodu z urzędu jest dobrowolne i nie może naruszać zasady bezstronności. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu lub też zaofiarowania dowodów nie pozwalających poczynić kategorię ustaleń lub budzących istotne wątpliwości obciążają stronę. Stąd też, to na stronach spoczywała powinność przedstawienia takich dowodów, które w niebudzący wątpliwości sposób, potwierdziłyby zasadność ich stanowiska.

W myśl art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, więc nie jest więc uchybieniem procesowym pominięcie dalszych dowodów, gdy w świetle zebranego materiału okoliczności istotne stały się między stronami niesporne, a dalsze dowody miałyby jedynie służyć naświetleniu okoliczności towarzyszących, nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, albo zmierzały do wykazania okoliczności, które zostały udowodnione zgodnie z twierdzeniami strony (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2014 r., I CSK 497/13, LEX nr 1521311).

W ocenie Sądu, powyższe rozważania świadczą o tym, że odwołująca się nie podołała swoim obowiązkom procesowym, a co za tym idzie, nie wykazała, aby było wolą stron zawieranie umowy o pracę celem rzeczywistego wykonywania pracy przez wnioskodawczynię na rzecz płatnika. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy a jedynie możliwość uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczenia społecznego z uwagi na ciężę wnioskodawczyni i spodziewaną rychłą długotrwałą niezdolność do pracy w związku z ciężą i macierzyństwem.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Z uwagi na wynik postępowania, Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 256 ze zm.) zasądzać od wnioskodawczyni na rzecz pozwanego jako strony wygrywającej niniejsze postępowanie w całości 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

A.P.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi profesjonalście wnioskodawczyni poprzez Portal Informacyjny